

Verslag kerngroepbijeenkomst Jong Leefomgeving

Datum: 2 december 2015, 15:00 – 18:00 te Den Haag

Aanwezig: Astrid Benders, Bas Bijtelaar, Bas Oerlemans, Duncan Van den Hoek, Esther Kooten, Fleurianne Straathof, Floor de Kleijn, Hetty Wenting, Joske Poelstra, Juul Osinga, Lukasz Grus, Martha Bleeker, Matthijs Vrij Peerdeman, Nick Naus, Nicolien van Eeden, Olgert Clevering, Renée Lameijer, Robbin Knuivers, Roel van Wijk, Sten Camps, Teun Deuling, Renee Nijdam

Afwezig: Erik Grigorjan, Karin Markerink, Lennert Berends, Patrick Blom en Lara Savelkoul

1. Opening

Martha en Renee openen de bijeenkomst en heten iedereen welkom. De bijeenkomst vindt plaats bij het ministerie van I&M. Het is de laatste kerngroep van het jaar en deze keer geen centraal thema, maar is het woord aan de leden zelf. Er zijn vier pitchers die allemaal iets vertellen over ervaring/project op het gebied van de fysieke leefomgeving gerelateerd aan de Omgevingswet. Daarna is er een open podium om ook alle andere aanwezigen de mogelijkheid te bieden hun ervaringen met de groep te delen.

2. Pitch Robbin Knuivers

De eerste pitcher is Robbin Knuivers. Robbin nam ons mee in de aanpak van de gemeente Utrecht om beter om te gaan met initiatieven in de stad, onder de noemer 'Beter Bestemmen'. In eerste instantie heeft de gemeente onderzocht wat de samenleving, de ambtenaren en het bestuur verstaan onder flexibel bestemmen. Wat bleek, het gaat niet om minder regels, maar om meer overzicht, het goede gesprek en beter met elkaar meebewegen. Op drie niveaus wordt hier bij de gemeente aan gewerkt. Om te beginnen wordt gewerkt aan het structureren en vernieuwen van het beleid voor de fysieke leefomgeving. Daarnaast stelt de gemeente omgevingsvisies op gebiedsniveau op, de eerste voor Vleuten – De Meern. Het doel is om in deze visie met alle belanghebbenden samen het toekomstperspectief en de kwaliteiten van het gebied te bepalen. En als derde, vindt een wisselwerking plaats tussen de omgevingsvisie op gebiedsniveau en het bestemmingsplan (straks omgevingsplan), waarbij in het plan de focus wordt gelegd op de uitwerking van gemaakte keuzes in de omgevingsvisie op gebiedsniveau. Het omgevingsplan biedt daarmee rechtszekerheid, legt de bestaande situatie en waarden vast en faciliteert de ontwikkelingen die zijn geformuleerd in de visie.

In Utrecht is de ruimtelijke opgave centraal gesteld, namelijk het flexibeler omgaan met initiatieven in de stad en tegelijkertijd het waarborgen van de kwaliteit van leven. De Omgevingswet fungeert hierbij als middel om dat te bereiken. Als je meerwaarde wilt bereiken en een organisatie en samenleving meer integraal wilt laten werken aan de fysieke leefomgeving dan gaat dat in kleine stapjes.

3. Pitch Teun Deuling

Op het 51^e congres van ISOCARP is aan een groep buitenlandse en Nederlandse jonge professionals de Omgevingswet voorgelegd. Teun Deuling was mede-organisator van de tweedaagse workshop 'How to implement a (national) legal framework through local integrated planning?'. Met andere woorden, de Omgevingswet vanuit internationaal perspectief. Het Havenkwartier van Deventer was de voorbeeldlocatie voor de workshop om de betekenis van de nieuwe wet toe te lichten. In de pitch ging Teun kort in op de resultaten. De problematiek in Nederland bleek niet uniek en er was veel steun voor de doelen van de wet. Toch waren er ook opvallende uitkomsten. Zo werd participatie niet alleen gezien als een onderdeel van de procedure maar zou meer aandacht moeten gaan naar het stimuleren van individuele participatie. En werd er in reactie op de uitwisselbaarheid van waarden juist een tegengesteld gegeven. Sommige waarden zouden niet-onderhandelbaar moeten zijn. De beoogde deregulering en ruimte voor lokaal maatwerk werkt alleen als er

ISOCARP: International Society of City and Regional Planners

Workshop gericht op het vanuit internationaal perspectief ontwikkelen van beter begrip van juridische kaders voor geïntegreerde planning (Omgevingswet) en relevante vraagstukken hierbij

Bijdragen van Nederlandse gemeenten en (internationale) experts, locatiebezoek en een implementatie lab

Focus op 3 thema's:

- machtsbalans
- gedereguleerde ruimte
- uitwisselbaarheid van waarden

Opvallende uitkomsten:

- individuele participatie vs. procedurele participatie
- onderhandelbare en niet-onderhandelbare waarden
- stimuleer flexibiliteit op alle overheidsniveaus
- nodig participatie niet alleen uit, ondersteun deze

flexibiliteit op alle overheidsniveaus wordt geboden, niet alleen vanuit de wet en uitvoeringsbesluiten. De opgave van de Omgevingswet staat dan ook niet op zichzelf. Op deze poster zijn de resultaten te vinden: http://isocarp.org/app/uploads/2015/11/poster_Deventer.pdf

4. Pitch Lukasz Grus

Na een korte pauze, nam Lukasz Grus ons mee in de toekomst van de ruimtelijke ordening. ESRI en partners hebben een platform ontwikkeld dat voor de verschillende fasen (van idee tot uitvoering) van een omgevingsproject kan bijdragen tot een beter en sneller resultaat. Het platform biedt basisgegevens, handige apps en een samenwerkingsportaal ter ondersteuning van de projectfasen. In de ideefase begint het met het zoeken naar potentieel geschikte locaties met de juiste randvoorwaarden. Slimme geo informatie vergelijkt bestemmingsregels, beleid, fysieke kenmerken en andere gegevens om locaties aan te bevelen. In de conceptvormingsfase zijn in een 3-D model allerlei omgevingsaspecten te toetsen om zo de haalbaarheid en inpasbaarheid van het project aan te scherpen. Ook biedt het platform ruimte voor interactie en participatie.

Uitdagingen liggen in het bruikbaar maken van alle informatie en het uitwisselbaar maken.

Zijn conclusie was dat organisaties nu al aan de slag kunnen met het nieuwe platform en de nieuwe manier van werken. Lukasz deed daarom een oproep voor projecten om het platform voor in te zetten.

Zie hier zijn presentatie: <http://arcg.is/1lpwL8y>

The image shows a screenshot of the 'Platform Omgevingsprojecten' website on the left and a project lifecycle matrix on the right. The website features a header with social media icons and logos for partners like MUD, ROXIT, and ESRI Nederland. The main content area is titled 'Platform Omgevingsprojecten' and includes a sub-header 'Nu al profiteren van de uitgangspunten van het nieuwe Digitale Stelsel Omgevingswet.' Below this are four icons representing different stages: 1. Ontbrekende informatie, 2. Ontbrekende informatie, 3. Technische informatie, and 4. Samenwerkingsportaal. The matrix on the right is a grid with columns for phases: Oriëntatie, Initiatie, Voorbereiding, Uitwerking, Verduidelijking, Realisatie, Evaluatie, and Sluiting. Rows represent different project aspects: Aanpak, Project, Inhoud, Toelichting, and Inhoudsopgave. Each cell in the matrix contains a color-coded icon and a brief description of the activity or tool used in that phase.

5. Pitch Janneke de Jong

Hoe maak je een wet die ruim 60 wetten moet vervangen, die moet gaan over hele verschillende onderwerpen in de fysieke leefomgeving en waar de stakeholders kaartjes moeten trekken om achter in de rij aan te sluiten. En vooral, hoe doe je dit succesvol en onder hoge tijdsdruk. Daar ging de pitch van Janneke de Jong over. Het begon allemaal bij Edward Stigter (directeur Eenvoudig Beter) die een duidelijke visie had op de aanpak. Transparantie en samenwerking waren de sleutelwoorden. Om verbanden en bruggen te slaan en de kwaliteit van het product, in dit geval de wet, werd veel aandacht besteed aan omgevingsmanagement. Er werd van buiten naar binnen gewerkt, er werden veel partijen bij betrokken, er werden "roadshows" door het land georganiseerd om iedereen op de wagen te krijgen en de belevingswereld van het publiek te ontdekken. Om te testen of met de wet het beoogde doel wordt bereikt, werden meermaals en met tal van partijen spelsimulaties en botsproeven gehouden. Ook zijn voorbeeldprojecten opgestart waaraan de nodige experimenteerruimte is geboden. Alles om de nieuwe wetgeving zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de behoefte van de gebruikers en om te komen tot een definitieve Omgevingswet. Het heeft mogen baten, de wet is onder veel lof door een ruimschootse meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen.

De succesfactoren? Een directeur die een visie heeft en gelooft in het idee, OEN (Open, Eerlijk en Nieuwsgierig), een strakke planning zodat doorgepakkt wordt en de koppeling tussen communicatie en omgevingsmanagement. Er is (en wordt) veel tijd gestoken om de input van iedereen een plek te geven en terug te koppelen wat er met de input is gedaan. Nu de wet is aangenomen, staan de volgende uitdagingen op de agenda. Daar zal het omgevingsmanagement net zo belangrijk bij zijn. Leerpunt: werk volgens de methode Strategisch OmgevingsManagement (SOM) en betrek betrokken partijen in een vroeg stadium bij je project.

6. Open podium

Na afloop van de vier pitchers maakten Nick Naus, Renée Lameijer en Bas Oerlemans gebruik van het open podium om hun verhaal te delen met de groep.

1. Nick Naus

Nick ging in op de mogelijkheden van Vergunningen.info. Dit is een tool om eenvoudig, gebiedsgericht verplichtingen te checken. In plaats van het Omgevingsloket Online, wordt aan de hand van enkele vragen de gebruiker op weg geholpen in de wirwar van regels en vergunningen. De website is voor iedereen te gebruiken. Nick roept iedereen op de tool te gebruiken en te promoten.

2. Renée Lameijer

Renée maakte gebruik van het podium om met trots iedereen de net uitgebrachte congresbundel van de Dag van de Omgevingswet 2015 van VVM te presenteren. Deze is tevens aan alle kerngroepleden rondgestuurd. De bundel is hier te downloaden: www.vvm.info/news.php?id=272&bd=31
Daarnaast vertelde ze over de worsteling van de provincie Zuid Holland om zich voor te bereiden op de Omgevingswet. Er wordt ingezet op: beïnvloeden, actualiseren ruimtelijke visie en verordening en de digitalisering. De les die uit dat proces kan worden meegegeven: 'Grote doorbraken bestaan niet. Kleine doorbraken kunnen wel wat bewerkstelligen.'

3. Bas Oerlemans

Bas vertelde over een casus die momenteel speelt in Heerlen. Aan de rand van een woonwijk staat een oude loods die al tijd leeg staat. In het bestemmingsplan is jaren geleden een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om een woonbestemming mogelijk te maken.

De woningmarkt is krimpende in Heerlen, waardoor van de wijzigingsbevoegdheid geen gebruik is gemaakt en de loods nog steeds leeg staat en sprake is van verloedering. Onlangs is een initiatiefnemer met het idee gekomen een sportschool in de loods te realiseren. Het bestemmingsplan staat dit echter niet toe. Binnen de gemeente wordt gediscussieerd of en op welke grond meegewerkt kan worden aan het initiatief. Er zijn voorstanders, die blij zijn met een nieuwe en haalbare invulling die kan leiden tot het opknappen van het verloederde perceel. Er is alleen geen beleid op het gebied van welzijn en sport waaruit een onderbouwing voor de behoefte is te geven en de sportschool staat de gewenste ontwikkeling naar woningbouw in de weg. Maar hoelang moet gewacht worden op het aantrekken van de woningmarkt, als dat al ooit gebeurt. De eerste reacties gingen over flexibel bestemmen en andere instrumentele zaken. Het echte antwoord is wellicht te vinden in het omgevingsmanagement. Waarom zou de overheid moeten bepalen of de sportschool een gewenste invulling is. Begin bij de partij waar je als gemeente voor bestaat, de inwoners. En een initiatiefnemer is zelf vaak goed in staat om het draagvlak te onderzoeken en participatie aan de voorkant te organiseren.

7. Afsluiting

Na al deze verhalen was het tijd om af te sluiten. Niet voordat Juul Osinga iedereen van harte uitnodigde voor de nieuwjaarsborrel op 14 januari in Utrecht. De definitieve aankondiging komt op de website te staan.

En volgend jaar komen weer vier nieuwe kerngroepbijeenkomsten, grofweg in februari, mei, september en november. We gaan het in elk geval hebben over de implementatie van de Omgevingswet. Mocht je ideeën willen aandragen of het leuk vinden bij te dragen aan de organisatie, neem dan contact met ons op via info@jongleefomgeving.nl. We zijn altijd op zoek naar mooie voorbeeldprojecten of een casus waar iedereen wat van kan leren.

Fijne kerstdagen en tot in het nieuwe jaar!